

Rautalammin vuokra- asumisen kehittäminen

Sitran kehittämishanke, Runni

Anu Sepponen & Merja Koivula-Laukka

An illustration of a road in Rautalampi. The road is dark grey with white dashed lines and a crosswalk. On the left, there is a yellow building with a sign that says "HEMMING" and a circular sign with the number "7". A person is riding a red bicycle on the road. On the right, there are green trees and a grassy area with a few people walking. The sky is blue with white clouds.

RAUTALAMPI

säästö 190.000 €/v

ELÄMÄÄ-JOVUODESTA 1561

Rautalampi

PERUSTETTU 1561

ASUKKAITA NOIN 3000

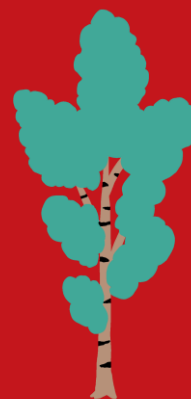
1700 KESÄASUNTOA

1/3 OSAA PINTA-ALASTA VETTÄ

Rautalampi sijaitsee aivan keskellä Suomea. Rautalampi kuuluu Pohjois-Savon maakuntaan, mutta yhteistä rajaa löytyy myös Etelä-Savon ja Keski-Suomen maakuntien kanssa.

Osallistaminen, osallisuus Rautalammilla

- Pieni kunta, helppoa ja luontevaa tehdä yhdessä.
- Yhdessä tekemistä on harjoiteltu mm. **kaivosasioiden** (tukena Itä-Suomen yliopisto/ Core-hanke), **Rautalampi- järven pohjapatohanke** (tukena Pohjois-Savon Ely-keskus) **Osallistava budjetointi** (Mieliteko-hanke) ja **Osallisuus kuuluu kaikille-hankkeen** (Mansikka ry) osalta.
- Kokemuksen hyviä, yhdessä tekeminen vahvistuu, luottamus puolin ja toisin kasvaa, kynnykset vuorovaikutukseen madaltuu, ehkä jopa häviää?!
- Oppimisprosessi, yhdessä olemme vahvempia.

Toimintamalli kuntalaisten osallistumiseen kunnan talouden suunnitteluun

- Kuntatalouden näkymät mullistuvat muun muassa väestömuutosten ja hyvinvointialueiden myötä.
- Kuntien tehtävät ja talous ovat murroksessa.
- Sitra auttaa kumppanikuntia kokeilemaan uusia tapoja, joilla kuntalaiset voivat osallistua talouden suunnitteluun, hahmottaa kunnan toiminnan tavoitteita ja arvioida niiden toteutumista.
- Kuntalaisten osallistuminen kunnan talouden suunnitteluun perustuu [kuntalakiin 2015](#) ja tukee osaltaan läheisyysperiaatteen sekä kuntien itsehallinnon toteutumista.
- [Rautalammilla](#) kansalaispaneeli perehtyi kunnan omistaman vuokrataloyhtiön tilanteeseen ja asuntotarjonnan rooliin kuntataloudessa, sekä antaa suositukset vuokra-asumisen kehittämiseen.

Kuntalaki 22§

* Osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää erityisesti:

- **1) järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä kuntalaisraateja;**
- **2) selvittämällä asukkaiden mielipiteitä ennen päätöksentekoa;**
- **3) valitsemalla palvelujen käyttäjien edustajia kunnan toimielimiin;**
- **4) järjestämällä mahdollisuuksia osallistua kunnan talouden suunnitteluun;**
- **5) suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa;**
- **6) tukemalla asukkaiden, järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua.**

Kunnan uusi rooli

- Kunta on muuttunut palvelutuottajasta ihmisten yhteisöksi.
- Kuntalaisen rooli on muuttunut hallintoalamaisesta kumppaniksi.
- Rautalammin kuntastrategia: ”Asunto- ja tonttitarjonnan kehittäminen, yhdessä tekeminen, vuorovaikutus kunnan ja kuntalaisten kesken”.
- Kuntalaki: **Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet**
- **Kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista.**

Kansalaispaneeli/kuntalaispaneeli- miksi mukaan Sitran hankkeeseen?

- Kansalaispaneeleista on hyviä kokemuksia, niiden avulla on saatu uutta tietoa valmisteluun ja päätöksentekoon.
- Hankkeessa oli Sitran tietotaito tärkeänä tukena. Kansalaispaneeli menetelmästä on tieteellistä näyttöä , että se toimii.
- Hyvät kokemukset ja havainnot kuntalaisten osallistamisen tärkeydestä saivat innostumaan Sitran hankkeesta.
- Lisäksi organisaatiolla oli iso mahdollisuus oppia uutta. Hankkeessa muiden kumppaneiden (Salo, Jyväskylä, Turku..) kokemuksista saatiin vinkkejä oman toiminnan kehittämiseen. Muiden kokemuksesta opittiin myös mikä kannattaa tehdä toisin.

Kansalaispaneeli

Tukee kunnan seitsemää erilaista roolia:

1. sivistysrooli,
2. elinympäristörooli,
3. elinkeino ja työllisyysrooli,
4. hyvinvointi, osallisuus ja yhteisöllisyysrooli,
5. kehittäjäkumppanirooli ja
6. itsehallintorooli.

Taustaa

- Rautalammin kunnan Asunnonhankinta Oy omistaa 156 asuntoa, 14:ssa eri kohteessa.
- Asuntokanta on ikääntynyt, korjausvelkaa on runsaasti.
- Asuntojen käyttöaste on n. 92%
- Vuokra-asunto tarjontaa pitää monipuolistaa ja ”päivittää”.
- Tavoitteena sosiaalisesti, teknisesti ja taloudellisesti kestävä ratkaisut.

jatkuu

- Muuttujia on runsaasti, miten päästään jäljille siitä mitkä ratkaisut ovat järkeviä, katse noin n. 30 v eteenpäin
- Huomioitava mm. väestönrakenne, yritysten tarpeet, vuokralaisten tarpeet, kunnan resurssit, kenelle vuokra-asuntoja tehdään (nuoret, työikäiset, ikääntyneet..) ym.
- Asunnonhankinta Oy on Rautalammin kunnan 100 %:sti omistama yhtiö.
- Yhtiö ei pysty itse tällä hetkellä investoimaan esim. uudisrakentamiseen, jolle kuitenkin on tarvetta.
- **Kyse on kunnan kokonaistalouden osalta merkittävästä asiasta, rakentaminen, oli se sitten korjausrakentamista ja/ tai uudisrakentamista, tehdään lainarahalla.**
- Kuntalaispaneelin uskottiin tuovan hyviä ratkaisuvaihtoehtoja vuokra-asumisen ja samalla kunnan elinvoiman kehittämiseen.

Hankkeen tavoitteet

- Tavoitteena on mahdollisimman konkreettiset ehdotukset/ suositukset; Korjataanko vanhaa? Tehdäänkö kerrostalo? Millaisissa asunnoissa kuntalaiset haluavat asua ?jne.
- Kasvatetaan kuntalaisten tietoa kunnan talouden ymmärtämisestä.
- Mahdollistetaan kuntalaisten osallistuminen kunnan talouden suunnitteluun.
- Keskeisenä tavoitteena oli luoda toimintamalli, joka on helppo liittää osaksi talouden suunnittelua.
- Toimimalli tuo myös kuntapäätäjille luotettavaa informaatiota kuntalaisten tarpeita ja siitä, mikä oikeasti on merkityksellistä kuntalaisten arjessa.
- Toimintamalli helpottaa myös kuntapäätäjien tulevia ratkaisuja ja auttaa päätöksenteossa.
- Kuntalaispaneeliin osallistujat (20-25 henk.) tuottavat ratkaisuvaihtoehtoja vuokra-asumisen kehittämiseen.

Aikataulut

Perehdytykset

21.3.2024 klo 18-20 Ryhmäytyminen ja talousasioita

9.4.2024 klo 18-20 Taloutta kansan kielellä

23.4.2024 klo 18-20 Faktaa asunnonhankinnasta

Työpajat

7.5.2024 klo 17-20

27.5.2024 klo 17-20

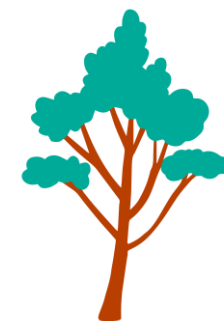
11.6. 2024 klo 17-20

Elokuussa 27.8 valtuuston ja panelistien iltakoulu

Paneelin suositukset

- **1. Rakennetaan puumateriaalista uusia, eri kohderyhmille suunnattuja rivitaloja alueille, joissa on jo perusinfra valmiina.**
- **2. Rakennetaan osa uusista asuinkohteista haja-asutusalueelle.**
- **3. Korjataan vanhaa asuntokantaa esimerkiksi Maukolantien ja Pappilanpellon alueilla.**
- **4. Myydään osa vuokra-asunnoista omistusasunnoiksi.**
- **5. Etsitään ja kokeillaan rohkeasti uusia rahoitusmalleja.**
- **6. Panostetaan jatkuvaan kuntamarkkinointiin asumisen näkökulmasta.**
- **7. Tutkitaan ennakkoluulottomasti asumisen uudenlaisia ja erikoisiakin ideoita ja kokeillaan niitä realistisessa mittakaavassa.**

Lisätietoja

- **Lue lisää:**
- <https://www.sitra.fi/uutiset/tavalliset-kansalaiset-ratkomaan-turun-jyvaskylan-salon-ja-rautalammin-taloutta/>
- <https://www.rautalampi.fi/uutiset/rautalammin-kunta-mukana-sitran-kansalaisparlamenttihankkeessa/>
- <https://www.rautalampi.fi/elinvoima-ja-tyo/projektit/rautalammin-kansalaispaneeli/>

Kiitos!

